

ACC. N:R M. 12483:1-6.

Landskap: *Blekinge* Upptecknare: *Eric B. Hansson, Tving*
Härad: *M. delstad* Berättare: " " "
Socken: *Tving* Berättarens yrke: *f. d. hem. ägare*
Uppteckningsår: *1952* Född år *1880* i *Bröstarp, Tving*

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Möbelmåleri. s. 1-6.

Luv 89.

ACC. N:R M. 12483:1

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Då jag ganska väl känner varje gård i denna församling kan jag omnämna några saker, men får redan i början omtala att det är ej mycket som nu finnas kvar i den färg det ursprungligen hade, dels: har tidens tand förstört en del och dels: har välbehållna möbler försålts till samlare, och dels: har de gamla färgarna förstörts genom ommalning. Från mitt föräldrahem, en medelstor lantgård om 85 tunland, har jag minne av vad som fanns år 1890.

Luf. 89.

1.

Då far och mor gifte sig 1877 medförde de till hemmet följande: far hade, 1 säng / s.k. utdragssäng / målad i ljusbrun bottenfärg på bottenfärgen är mörkare brunt inlagt i form av en trädstam med utåtgående grenar eller smala blad, på gavlarnas framsidor är svarvade pilastrar kluvna och pålimmade, likaså gavlarnas toppstycke vilsvartmålats, sängens bakstycke är uppbyggt högre på mitten och här är målat Carl 1847 samt några grenar i svart färg, / Carl var min faders förnamn, 1847 var hans födelseår / så hade han 6 st. stolar av björk stoppade sittsar, grov linneväv och svinhår, dessa stolar är betsade i ljus valnöt, polerade. / dessa möbler finnas kvar hos mig / så hade far ett slagbord målat med ljus blå-grön färg, skivornas översida

ACC. N:R M. 12483:2.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

var ej målade, de skurades vita. Ett skänkskåp, en vanlig skänk och på den ett tunnare skåp, användes som bokhylla, men här var hela dör-
rar, detta var målat och något slängigt ådrat i rödbrun färgton.

En kista av furevirke 1,20 x 60 x 65 cm. något kupat lock, denna
var målad mörkbrun enfärgad, ej målad inuti, 2 järnbeslag å varje hörn
järnhandtag i varje gavel.

Känner ej till målarens namn säkert, men vid denna tid levde
och verkade en byamålare vid namn Carl Bergström född 1849, denne
målare målade min första skoläska 1887, den var också mörkbrun med
röda och vita blommor på lock och sidor, förkommen.

Mor förde med sig till boet 1 säng målad ljust gul med någon
mörkare ådring, övre listen å gavlarna var svartmålade. 12 stolar av
björk likadan färg och svartmålade sitsar, 1 kista samma färg och
starkt kupat lock, storlek 50 cm. x 1,15 i botten, 65 x 1,15 cm. upp-
till, på framsidan var en krans målad i vit röd ock blå färg, kistan
var av furevirke omålad inuti, 1 bord i samma färg gjort i 2 halvna-
nar 3 ben under varje halva, det kunde bredas genom att inlägga
skivor då halvorna åtskildes.

2

ACC. N:R M. 12483:3.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

3

1 skänk målad i någon gulgrå färg, omålad inuti, snedklaffbyrå blankbonad i träets färg. Övriga möbler här var fanerade och lolerade. Fars möbler var tillverkade i Hjortsbergatrakten, Mors möbler var tillverkade i Bräkne-Hoby, därav olika färger. Jag vet ej säkert, om en i min mors hemby Mörtjuk bodde en släkting till mor han titulerads Ställmakarn, han var slöjdare och målare och det troliga är att han gjort min mors möbler.

Jag skall försöka göra några teckningar i färg och medsända.

Så skall jag meddela vad jag sett i andra hem:

S.k. trepenstolar förekommer i gamla hem, de är i regel målade i brun färg med mörkare ådring, / denna målning kallades här för Chakaranda \emptyset . Hörnskåp förekommer i enstaka fall målade blågröna med röda och vita blommor och blad. Så har vi här och där något golvur med ursprungsmålning, vita med guldlister, blågröna med blomornament i rött och vitt. i Torstäva by Randala S:n finns ett större fristående Skänkskåp målat gulbrunt med en ålder av 150 år säger ägaren, det är gjort av fure i Bondrococo stil.

I Bröstorp Tvings S:n finnas ett Skänkskåp so ursprungligen

ACC. N:R M. 12483:4.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

var målat i blågrön färg, dörrar och lådors fält var inringade med listverk Gustaviansk stil.

Skänkskåp, i undre delen, skänken, förvarades alla möjliga för hushållet nödvändiga articklar såsom duktyg, servetter, handukar, lakan, linne m.m. i övre delen, skåpet, glas, porslin, knivar och gafflar, m.m. i förmögare hem fanns särskilda silverskåp, jag har sett ett här i Tving / Tvings gård / detta skåp är polerat i Valnöt och inköptes å auktion i Bröstorps Tvings S:n år 1871 efter en Kapten Törnblad.

I kistorna förvarades i regel osydd tyger samt större kläder, silkedukar, underkläder, guld och silver, penningar, värdehandlingar, vid kistan var alltid kraftig lås, något särskilt namn å kistan har jag ej hört denna tid jag minnas annat än Brudkista, men någon brudkista har ej förekommit med bruden sedan 1890, nya möbler har undanträngt kistan.

Skäkteträ finnas här och där både målade och omålade, årtal finnas dels: målade och dels: ingraverade i träet. Jag har + st. i min ägo, som förvarats från mors tid, årtalen äro 1805 och 1809

ACC. N:R M. 12483:5.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Olika namn å skåp: ja faderns eller fars skåp har jag sett ett i Björkeryd Fridlefstads S:n, det var ett litet hörnskåp fastspikat i väggen, här förvarades fars bränvinsflaska 3-4 snappsglas, röktobak äggsten någon nyckel och någon annan småsak.

I det hem där omnämnda saker finnas kvar i oförändrat skick har hemmet gått i arv 3 - 4 generationer något bestämt kan jag ej yttra mig om då ej årtal finnas å saken.

Den tidigare omnämnde målaren Bergström var i unga år båtsman troligen lärde han något då i kronans tjänst, han levde av att måla och tapetsera, då han ej målade jagade han, även kunde han bota vissa sjukdomar såsom Lyte, Villapaskott och han påstod att han hade kontakt med den Onde, särskilt då han spelade kort.

Hur Bergström lagade till färger kan jag ej yttra mig om.

Om hur sängar oc kistor placerades i ett hem:

Sängarna och soffor var placerade i vardagsrum eller dagligrum 4 sängplatser kunde finnas i ett rum och i varje säng kunde ligga upp till 4 st. om det var barn, tjänarne låg i samma rum som husbondefolket.

ACC. N:R M. 12483:6.

Vid uppbyggning om morronen lades lock å sofforna, för att kunna sitta på om dagen, de kläder som ej fick rum i sofforna lades i sängen vilken ej var till att sitta på under dagen.

I gästrum var även säng placerad för användning någon gång.

Kistor 1 eller två var även placerade i vardagsrummet år 1870 och intill 1890, då de i mitt hem placerades å vinden, 1890 inköptes klädskåp, det kom ifrån någon fabrik i Småland, det var mörkbetsat och fennissat. I mindre stugor stod kistan inne i vardagsrummet intill 1910.

Vardagsrummet intill köket var det enda rum som uppeldades om vintern, här samlades hela familjen då arbetet var slut för dagen för att tala med varandra en stund och så vila.

Både omtalade sängar och kistor är nu ur bruk, de som möjligen finnas kvar i gamla hem står antingen i hallen eller i något finrum och den ursprungliga färgen finnes ej kvar, ekkistan är skrapad och bonad i träets färg, furekistan är nymålad i färgad beroende på målarens fantasi, de gamla spinnrockarna, som ursprungligen var omålade målas nu i lysande färger och plockas fram i finrummen. vad samlare och museum kunnat rädda är det enda som är kvar.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

6